

Nadpis je, oko stečka, na sva četiri lica (u četiri redka), pa sam strogo odijelio svako lice okomitom crtom, da se zna gdje počinje, a to za sva moguća usporedjivanja; jer će se još kakav naš starinar svratiti, da prigleda ovaj spomenik (bez ikakva prećerivanja) prvoga reda i velike historične zamašitosti. Slova su sasviem mučna, a uz spomenik je drugi stečak, pa se valja velikom mukom uvlačiti, da se skine pismo s donjega lica.

U drugoj crti, ono u rieči **Бананенца**, slobodno je prvo slovo naopako ukresano, te bi imalo biti **Б**, t. j. *Banjanenca*, biva rodom iz *Banjana* (jednako kao Banjanjanina, a o tomu uzp. Rječ. Hrv. ili Srpskoga jezika na str. 176).

U prezimenu **Чихорика** (t. j. Čihorića) ono **р** moglo bi biti **д**, ali je svakako prije **р**, jer su *Čihorići* poznati u povjesti i u narodnijem pjesmama (Uzp. Rječ. Hrv. ili Srp. jezika II dio na str. 23 = Čihorić). Drugo je prezime **Кубинца**, pa je čudnovato kako su dva suglasnika skupa. Ono po svoj prilici moglo bi biti i **т**. U prezimenu **Ласур**, ono se **р** može uzeti u izgovoru kako **т**, pa tako **к**. — Drugi su čitali ono **казникъ синкъ** kao čast, biva *satniku* a ja držim, da mu je tako ime. Ovo sam se osvrnuo na najmučnije, a ostalo je sve po sebi jasno, te će po svoj prilici ovako i ostati u našoj epigrafici. Ovaj je nadpis odkrio, još godine 1880, vrijedni mi prijatelj iguman g. Hristifor Mihajlović, te ga poslao Slovincu (v. Slov. god. III. 1880 br. 20. str. 397), ali je ondje samo po debelu i donekle protumačen, kaonuti po prostu prepisu.

Vid Vuletić-Vukasović.

Rimski nadpis u Senju grčkimi pismeni.

U Senju, 30 listopada 1885. — Slavno ravnateljstvo nar. zem. arkeol. muzeja u Zagrebu. Hodeć glavnom cestom iz Senja prama Vratniku, već izvan grada, malo dalje zadnjih gradskih kuća, medju grobljem gradskim s desne strane ceste još dalje ležećim i medju samim gradom, kopali su ovih dana s lijeve strane ceste na podnožju strma briega kamenita i kušom zaraščena gradski težaci, za nasipavanje Berislavićeve obale, zemlju, koja je ilovačna, te kopajući tako zemlju, naišli su slučajno od te ceste uzbrdo jedno 15 koraka u istom pravcu s tom cestom na sazidani grob pokriven opekami, a u njemu same kosti mrtvačke, lubanja najme sa vilicama i zubima, kao i gornje i donje kosti, a na podnožju toga groba na napisanu

ploču od najfinijeg mramora. Ova ploča bi donešena ovom gradskom poglavarstvu, a ja sam odmah otišao na lice mjesta, ali već ništa u cielini nisam našao, već sve razrovano, grob i kosti. Sve sam točno pregledao i razkopavati dao, ali ništa više osim rečenoga nadjeno nije bilo na tom samotnom mjestu. Sudeć po svemu, držim, da tu groblja nije bilo, van da je to jedini grob tu bio. Ploču sam odtiskao, i evo šaljem taj odtisak upravo u istoj njezinoj širini i daljini, samo što je pri uglu s desne strane vrha okrnjena, a jedan dobar palac debela. Svakako je grob prastar, sudeć po pisanju grčkimi slovi a jezikom latinskim, te sam ovako čitao „*Aurelius Dionisius Judeus Tiberiensis* (ova mi je rieč samo nerazumljiva) *an. 50 filiorum trium pater*“. Priobćujući ovo, molim za obavjest, bi li ploču tu tamo poslao; te ostajem sa odličnim poštovanjem.

Dr. Rad. Fabiani, grads. kapetan.

Muzealno ravnateljstvo, zahvaljujući se što toplije svomu vrijednomu povjereniku u Senju Dru Fabianiu na dragocienu obavjest, zamoli ga, neka rečenu ploču nar. muzeju u Zagreb pošalje, što on rado učini uz poslanicu od 5 studenoga, u kojoj veli:

»Odazivajuć se velecijenjen. dopisu od 2 stud. t. g. br. 167, šaljem upitnu ploču darovanu po ovogradskom poglavarstvu sl. narodnom zemaljskom muzeju tom molbom, da bi to sl. ravnateljstvo blagoizvolilo poslati vjerni, ako je moguće, fotografički odtisak te ploče za ovogradski arkiv«.

Usljed ovog dodatka k prvoj obavjesti muz. ravnateljstvo pismeno izrazi svoju zahvalnost na mili dar i slav. gradskom poglavarstvu Senjskomu; a pošto onomu grads. arkivu bolje pristaje za učuvanje štampani otisak one ploče nego li fotografički, tim veće što ploča nema osobitog ukrasa, te ni nadpis ničim se osobito neiztiče, isto će ravnateljstvo poslati sl. poglavarstvu ovaj svezak Viestnika, da ga u arkivu čuva. Evo pako nadpisa:

A Y P H A I O Y C .	<i>Aurelius</i>
Δ I O N Y C I	<i>Dionisi</i>
O Y C I O Y Δ € O	<i>us iude</i>
Y C T I B € I I I N	<i>us Tiberien</i>
C I C A N X X X X X Φ	<i>sis an XXXXX f</i>
I A I Ω P O Y N T P I O Y	<i>iliorum triu</i>
N I I A T € P	<i>m pater</i>

ascia

Vis. 0.57 metra, šir. 0.42¹/₂, deb. 0.2¹/₂.

Radi se dakle o židovu, koj umrie u Senju, gdje je i pokopan bio. Rodom je bio iz grada *Tiberias* u dolnjoj Galileji, sagradjena blizu jezera istoga imena od Iruda, koj ga tako prozva na čast Cesara Tiberija (*Plin. 5. 15.*). Bjaše veoma na glasu tja i u srednje doba kao obrtnički i trgovački grad, te su njegovi stanovnici, ponajviše židovi, u trgovačkom poslu svuda po svijetu obilazili (*V. Pauly. Real-Encyklopädie 1852. VI. p. 1928.*).

Nadpis je latinski, a grčkimi pismeni izrazen. Rimska epigrafija poznaje ne malo takovih nadpisa poganskih a navlastito kršćanskih, te i Dr. I. X. Kraus u svom djelu: *Roma sotterranea* 1879 p. 442 o njih potanko razlaže (*Lateinische Inschriften mit griechischen Buchstaben*), i navadja ortografičke osebine, koje se opazuju u takovih nadpisih. U našem nadpisu imamo: Y mjesto V (redak 1.), A m. Λ (red. 1. 6.), OY m. V (red. 1. 3. 6.), I m. P (red. 4.), H m. Θ (red. 1. 4.), N m. M (red. 6. 7.), od kojih nje-koje nebilježi Kraus. S. Ljubić.

Prvi tragovi predhistoričkih opažanja u nas još početkom prošloga stoljeća.

Poznato je našim književnikom, da su rukopisi našega dobro poznatoga arkeologa Antuna Karamanića Višanina, Ovidijeva protumačitelja, po njegovoj smrti (g. 1721) kud kamo razneseni bili, i da se je jedan od glavnijih: *epistolae philologicae in quosdam nummos et quaedam marmora litterata Dalmatiae* do nekoliko godina nazad čuvao u knjižnici braće Ivana nadpopa i Matije Kapora u Korčuli. Nalazeći se mi u Mletcih od god. 1858 do konca god. 1861 u službi kod državnoga arkiva, svetačne dneve slobodno posvećivali smo proučavanju plemićkih sukromnih arkiva, kojih je još onda bilo podosta na okupu u onom gradu; a navlastito nas privlačivala ogromna sbirka viteza Cicogne (sada njegovim veledušjem u gradskom muzeju Corer), koja je brojila do 5000 samo rukopisa, mal da ne svi mletačkoga izvora i predmeta, mnogi dapače i takovi, koji su potjecali iz samog državnog mletačkog arkiva. Tu dakako ima omašnog gradiva i za našu hrvatsku povjest. Ovdje dakle naidjosmo i na rukopis (Cod. 1637) sa naslovom: *Annotationi all' Historia di s. Doimo già vescovo di Salona, hora Patrono di Spalato, contenute*

